

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) ECONOMICS
EXAMINATION: DECEMBER – 2022
FOURTH SEMESTER
Subject: Demography - II (ECBCS-17-414)

Date: 14/12/2022

Total marks: 100

Time: 2.00 pm to 5.00 pm

Instructions: 1) Attempt any *Five* questions.
2) All questions carry **equal (20)** marks.

- Q. 1)** Discuss critically the trends in urbanisation in India. (20)
Q. 2) Describe critically the effects of migration. (20)
Q. 3) Explain various types of migration. (20)
Q. 4) Discuss critically the evolution of population policy in India. (20)
Q. 5) Describe critically the determinants of maternal health status in India. (20)
Q. 6) Discuss the inter linkages between population growth and environment. (20)
Q. 7) Describe the structure and powers of national population commission. (20)
Q. 8) Discuss critically the family planning strategies in India. (20)
Q. 9) Describe critically the inter linkages between population growth and human development in India. (20)
Q.10) Write notes on *any two* of the following. (20)
 a) Trends in global urbanization
 b) Features of census of India
 c) Child health in India
 d) Significance of National Family Health Survey

मराठी रूपांतर
लोकसंख्या शास्त्र भाग - २ (ECBCS- 17-414)

- सूचना : १) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. २) सर्व प्रश्नांना समान गुण (२०) आहेत.
- प्र. १)** भारतातील शहरीकरणाचा कल टीकात्मकरित्या स्पष्ट करा. (20)
प्र. २) स्थलांतराचे परिणाम टीकात्मकरित्या स्पष्ट करा. (20)
प्र. ३) स्थलांतराचे विविध प्रकार सांगा. (20)
प्र. ४) भारतामधील लोकसंख्या धोरणांच्या उत्पत्तींची टीकात्मक चर्चा करा. (20)
प्र. ५) भारतातील माता आरोग्याचा स्तर निश्चित करणाऱ्या घटकांची टीकात्मक चर्चा करा. (20)
प्र. ६) लोकसंख्या वाढ आणि पर्यावरण यांच्यातील सहसंबंधांची चर्चा करा. (20)
प्र. ७) राष्ट्रीय लोकसंख्या आयोगाची रचना सांगा व त्यांच्या अधिकारांची चर्चा करा. (20)
प्र. ८) भारतातील कुटुंब कल्याण व्यूहरचनेची टीकात्मक चर्चा करा. (20)
प्र. ९) लोकसंख्या वाढ आणि मानवी विकास यांच्यातील सहसंबंधाची टीकात्मक चर्चा करा. (20)
प्र. १०) पुढीलपैकी कोणतेही दोन वर टीपा लिहा. (20)
 अ) जागतिक शहरीकरणाचा कल
 ब) भारतीय जनगणनेची वैशिष्ट्ये
 क) भारतातील बाल आरोग्य
 ड) राष्ट्रीय कुटुंब आरोग्य सर्वेक्षणाचे महत्त्व